

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: נישואין (כב)

כב' באב תשפ"ב 1438 (שנה כז')

הפטרה: "ותאמר ציון"
(ישעיה מט)

פרשת עקב-שבת מברכי

רח' אלול יחול אי"ה בשבת הבאה וביום ראשון מולדו בשבת בשעה 9:16 ו-5 חלקים

"ואכלת ושלבת וברכת את ה' אלוך" (ווי)

"כל הזהיר בברכת המזון היינו שמברך בכוונה ובמתינות, מזונותיו מצויים לו בכבוד כל ימיו" (משנ"ב סי' קפה)
ומאידך מביאים לנו חז"ל בגמרא (בבא מציעא נט) אדם המכבד את אשתו זוכה לפרנסה ברווח.
וקשה, כיצד קשורה ההצלחה בפרנסה לכבוד האישה?

אחת הקללות שנתקללה האישה בגלל חטא עץ הדעת היא "ואל אישך תשוקתך". כלומר הקב"ה ברא את האישה עם צורך פנימי לקבל מחמאות מבעלה שיכבדה במילים, ויקנה לה מתנות וישמע את שעובר עליה.... ואילו הגבר התקלל "בזיעת אפך תאכל לחם" כלומר לאחר הקללה האדם התחייב לעבוד קשה למחייתו. ושתי קללות אלו קשורות זו בזו, אם הגבר עוזר לאשתו וממלא את חסרונה במילים טובות, יחס, מתנות וכבוד ובכך מקל מעליה את הקללות שלה, אזי הקב"ה מידה כנגד מידה מקל מעליו את קללתו שלו ומסיר מעליו את קושי הפרנסה, אך מי שמחסיר מאשתו התלויה בו ואינו נותן לה כדי סיפוקה, אזי הבורא מחסיר ממנו את פרנסתו וכפי שייתן לאשתו כך יקבל, האין זה כדאי?!

(הרב יגאל כהן-הידברות)

אני לא מתגרש!!

מעשה שהיה

(מפי הרב מרדכי רוט- יועץ נישואין ומטפל רגשי)

לפני מספר חודשים קיבלתי שיחת טלפון, "תשמע" אומרת לי האישה מעבר לקו. "אני פונה אליך כמפלט אחרון לפני גירושין, אני ובעלי נשואים יחד זה תשע שנים ויש לנו חמישה ילדים ברוך השם. שש השנים הראשונות שלנו היו טובות וחלקן היו אפילו נפלאות. בעלי הוא עד היום אברך כולל אדם ממש ירא שמיים. לפני כשלוש שנים התחילו הסדקים בחיינו המשותפים. אני לא יכולה להצביע לך בדיוק מה הייתה הסיבה לכך, אולי מצב כלכלי קשה שהיינו בו במשך שנה והיה לי עם זה מאוד קשה, אולי טרגדיה קשה שפקדה את משפחתו של בעלי, אבל התחלנו אט אט פחות ופחות להסתדר והתחלנו לריב יותר ויותר. לפעמים בחיים אתה נכנס לתוך ביצה אבל אתה לא מבין עד כמה היא עמוקה ומסוכנת. המריבות העמיקו יותר ויותר אבל כבר היינו בתוך הביצה ולא היה לכל אחד מאיתנו מספיק שכל כדי לעצור אותן. התחלנו לחפש וגם מצאנו את הדברים השליליים שיש בשני והתחלנו להעביר ביקורת זה על זה, שהייתה כמובן הרבה פעמים גם פוגעת מאוד אחד בשני. וכאשר פוגעים כך כבר קשה מאוד לעצור את הגלגל המידרדר לתהום, וממילא, כל הכבוד והערכה ההדדיים ששררו כל השנים, הולכים ומתמסמסים לאיטם. לפני מספר חודשים בעלי אמר לי: 'עזבי אני לא רואה פתרון למצב בינינו, בואי נתגרש ונגמור את הסיפור, את תהיי מרוצה, כולם יהיו מרוצים וחסל כל מה שקורה בינינו'.

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 7:14-7:21 * סוף זמן ק"ש 8:45-8:47

כניסת שבת: 7:01

יציאת שבת: 7:51

יציאת שבת: 8:41

אני זוכרת שלא הגבתי מילה באותו הרגע, רק באותו הלילה בכיתי כמו שלא בכיתי כל חיי. מה קרה לנו? עד לאיזה מצב הגענו? ממש בכיתי לבורא עולם שיוציא אותי ואת בעלי מהבור שהגענו אליו. למחרת ניגשתי לבעלי ואמרתי לו: 'תשמע אני חושבת שאנחנו צריכים ללכת לטיפול זוגי, בכל זאת יש לנו חמישה ילדים, שש שנים חיינו יחד נפלא, משהו קרה לנו אנחנו לא מצליחים לעצור את זה, אנחנו פשוט חייבים עזרה.'

'עזוב', הוא ענה לי, 'חבל על הזמן ועל הכסף, אני לא מאמין לכל המטפלים – חוץ מלקחת כסף הם לא יודעים לעשות כלום'. ושוב הוא אמר: 'בואי נתגרש'. באותו הרגע כבר לא יכולתי להחזיק מעמד וממש התפרצתי בבכי ואמרתי לו: 'אני יודעת שנאמרו ונעשו דברים קשים בין שנינו בשנים האחרונות אבל בוא בבקשה נעשה שינוי, בוא נלך לטיפול, לפחות ננסה.'

לאחר מסכת שכנועים הוא הסכים ללכת לטיפול זוגי. לא יודעת מה נכנס בו אבל הוא הלך לטיפול הזוגי רק כדי שהמטפל ישכנע אותי שאנחנו חייבים להתגרש, לא עזרו כל הסברי המטפל שלא מתגרשים בגלל כאלו דברים שיש בינינו. אלו דברים שאפשר לסדר ולטפל בהם, יש לך חמישה ילדים ואישה שמוכנה לעשות שינוי למען הזוגיות הזו, אמר לו המטפל, 'לא מפרקים את החבילה על דברים כאלה', אך בעלי נשאר לעמוד על שלו, 'בואי נתגרש'.

המטפל הזוגי אמר לי שאני אפנה אליך כיון שהוא לא הצליח לשכנע את בעלי לא להתגרש. תשמע אני מכירה את בעלי הוא אדם ירא שמיים הוא גם איש טוב במהות שלו. אני לא זורקת עליו את כל האשמה במריבות שהיו לנו יחד, שנינו אשמים. אבל פשוט נכנסה בו התעקשות להתגרש והוא לא מוכן לרדת מזה. תדבר עם בעלי, שהבית שלנו יינצל אמרה האישה בבכי.

הוא הגיע אליי לאחר יומיים, היה נראה אברך רציני. התחלנו לדבר ולאט לאט התחלתי לדבר איתו על חיי הנישואין שלו. 'תשמע מרדכי, אני אין לי כוחות נפש לכל הסיפורים האלו. בשביל מה להתמודד, אין לי כוח לכל הטיפולים האלו, או שזה יעזור או שלא. ובכלל הספיקו לי כל המשפטים שאשתי אמרה לי בשלוש השנים האחרונות וזה לא סותר את העובדה שגם אני לא דיברתי לאשתי בצורה יפה ואף פגעתי בה. ואז הוא אמר את משפט המחץ הבא: 'מספיק ראיתי את ההורים שלי רבים כליך הרבה שנים ולא חיים טוב יחד, לא רוצה לעבור את זה שוב עם אשתי'. לא עזרו כל הסבריי על שש השנים הנפלאות שהוא חי בהם טוב עם אשתו ועל חמש הילדים שיש לו. ושתמיד עם מי שהוא יתחתן יש התמודדות וקשיים ואם הוא לא ילמד להתמודד עם זה עכשיו אז תמיד הוא לא יידע להתמודד. כמה שניסיתי להסביר שמה שהוא ראה אצל ההורים שלו זה משהו אחר ואין מה להשוות בין שניהם, פשוט לא עזר.

ליבי צעק להשם תוך כדי תהליך: אבא תזכה אותי לעזור למשפחה הזו לא חבל על המשפחה הזו, תן לי את המילים הנכונות בפה.

ואז שאלתי אותו: 'תגיד לי אתה מאמין באלוקים? אתה מאמין שאלוקים ברא את כל העולמות כולם והוא מחיה אותם בכל רגע ורגע? אתה מאמין שהשם משגיח על כל פרט ופרט בעולם והכול מכוון בהשגחה פרטית והכול לטובה?' הוא הסתכל עליי במבט תמה, 'תגיד לי למה אתה חושב שאני מוסר את עצמי ויושב ולומד בכולל יום שלם... בוודאי שאני מאמין שיש בורא שנתן את התורה. הכול בסדר איתך?' הוא שאל אותי.

עניתי: 'תקשיב אתה מאמין שהשם מלך העולם והוא עושה את הכול והוא משגיח על הכול, אבל זה שבורא עולם בחר לך את אשתך שדווקא היא תהיה אשתך ואיתה תחיה את חיך ואיתה תעבור את תיקון נשמתך שאתה צריך לעבור בעולם הזה, בזה אתה לא מאמין?

אתה חושב שסתם התחתנת עם אשתך? הקדוש ברוך הוא חשב שהאישה הזו היא הכי טובה בשבילך! זה שיש לך התמודדות וקשיים אז תתמודד, אבל מבורא עולם אי אפשר לברוח, אם

השם נותן לאדם קושי אי אפשר לברוח ממנו.

אז נכון שאני מבין מאוד את הקושי שלך שנמאס לך להתמודד אבל אתה בתור יהודי מאמין צריך להאמין שזו אשתך שבורא כל העולמות שלך לך, ובפרט שכבר אמר לך מטפל זוגי שאין שום סיבה שתתגרש מאשתך בגלל הטענות שלך, אין לך שום סיבה מוצדקת! אם בורא עולם נתן לך את האישה הזו סימן שזה הכי טוב לך שרק ישנו, וזה מה שרוצה מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ממך". הוא הסתכל עליי בעיניים מופתעות, לא ציפה לשמוע שיחת מוסר. אבל הוא היה באמת כנה ואמיתי וירא שמיים ואמר לי: "אתה צודק אני צריך לחשוב טוב טוב על מה שאמרת לי".

נפרדנו לשלום וקבענו להיפגש שוב. הוא התקשר אליי לאחר שבוע ואמר לי: "מרדכי אתה צודק, אני לא מתגרש מאשתי. החלטתי להמשיך לחיות עם האישה שבורא עולם בחר עבורי ופשוט להמשיך את התהליך עם המטפל הזוגי שלנו". שנזכה בעזרת השם לחיות באמונה שלמה תמיד שכל מה שקורה פה בעולם הכול בהשגחה פרטית מכוונת ומדוקדקת והכול לטובה

הלכות נישואין [י]

פינת ההלכה

מעמד החופה וקידושין [ז]

א. יש להיזהר ממצבים של "יין נסך" בחופה ובסעודת הנישואין שבחתונה (נישואין כהלכה לגר"מ כהן ס' טז ס"ה). הסבר: "יין נסך" הוא יין שניסך (שהוקרב) לעבודה זרה, ואסור בשתייה ובהנאה מהתורה (רמב"ם פ"א מאכלות אסורות ה"א). "סתם יינם" הוא יין שגוי ייצר אותו סתם לשתיה או שיוצר ע"י יהודי וגוי נגע בו, יין זה נאסר בגזרת חכמים (מדרבנן) מחמת קירבה ונישואי תערובת, אך מחמת דמיונו ליין נסך נאסר גם בהנאה כיין נסך גמור (גמ' עבודה זרה כט: ותו"ס ס).

ב. יין של גוי, או יין של יהודי שנגע בו גוי נאסר בשתייה (ש"ע יו"ד ס' קנב ס"א, ס' קכד ס"ו, ב"ח ס"ז ב"ב ב"ב ס"א-ב, הליכות עולם לגר"ע יוסף ח"י ע"מ קמב ס"ג) וכן מגע של ישראל מומר אסור בשתייה (ש"ע יו"ד ס' קכד ס"ח) ויהודי חילוני שמחלל שבת ברבים כגון: נוסע ברכב או מעשן ברבים הוא בכלל זה (ש"ת יב"א ח"א יו"ד ס' יא, הליכות עולם ע"מ קמב ס"י, הכשרות פ"ט ס"ב-ס"ד). אולם אם הוא מתפלל בביה"כ ומקדש בביתו המקלים לומר שאינו מנסך את היין בדיעבד יש לו על מה לסמוך (ש"ת יב"א ס).

ג. צריך להיזהר שלא לגרום להלבנת פנים בהתנהגותנו עם אחינו החילונים בעניין יין נסך ולנהוג בתבונה רבה שלא לגרום לריב ומדנים, קנאה, שנאה ותחרות ומחלוקות בישראל ח"ו ודי למבין (ש"ת יב"א לגר"ע יוסף ח"א חור"ד ס' יא ס"ק כב, אור שרה לגר"י חי פ"י ב"ב עמ' 249).

ד. נגיעת גוי ביין האסורה היא דווקא אם נגע או שתה מהיין עצמו [הנוזל] אבל נגיעה בבקבוק של היין אינה אוסרת, אלא שלוספרדים (שולחן ערוך) אם שכשך את בקבוק היין כשהוא פתוח שזה דרך "ניסוך" היין נאסר. ולאשכנזים (הרמ"א) דווקא אם הגביה את בקבוק היין כשהוא פתוח ואז שכשך זהו דרך "ניסוך" היין נאסר. אם היין בא מכוחו של הגוי או חילוני בין לאשכנזים בין לספרדים הוא נאסר משום יין נסך כגון: שמזג יין לכוס או הוציא יין מהחבית (עיי' ש"ע והרמ"א ס' קכד-קכה).

ה. אם הגוי או חילוני מחלל שבת נגעו ביין עצמו [לא בבקבוק] היין נאסר (ש"ע יו"ד ס' קכד ס"יא) ולכן אם הם שתו יין מהכוס, אין לשתות את הנותר בה (עיי' ש"ע יו"ד ס' קכד ס"יא, ילקו"י ש"ת ח"א ס' רעב ס"י, הכשרות פ"ט ס"סו) ולא יועיל אם יעבירו את הנותר בכוס לכוס אחרת (צ"ח ודעת לגר"מ אלדד פ"ג ס"י).

ו. אם הגוי או ישראל מחלל שבת הרים את הבקבוק ומזג (יצק) את היין לכוס, היין שבכוס נאסר מאחר ובא מכוחו של הגוי (ש"ע ס' קכד ס"יח ס' קכה ס"א) ולגבי הנותר בבקבוק:

לספרדים: אם זה ישראל מומר, מותר לשתות את הנותר בבקבוק, ואם זה גוי [נוצרי וכיו"ב] מה שנותר בבקבוק נאסר (לכאורה יש סתירה בש"ע צ"ח ס' קכו ס"ה לצ"ח ס' קכה ס"א לענין היין שנאסר בבקבוק מה דינו? אם יש דין של "ניסוך" (=חיבור ליין שבבקבוק) והליכות עולם לגר"ע יוסף כן יצא זאת שהקלו לא להחשיב "ניסוך" כמסלמי או מומר ישראל – ח"י עמ' קנה-קסט, אור שרה ס' ב"ב ס"א עמ' 248, ש"ע המקוול עיני יצחק ס' קמז ס"א).

לאשכנזים: מחמירים לאסור את היין שנשאר בבקבוק, אלא אם כן מדובר בהפסד מרובה (הרמ"א ס' קכה ס"א, הכשרות פ"ט ס"נא).

ז. יין שמערבים בו דבש או פלפלין אם נשתנה טעמו מחמתם [כגון: יין קונדיטון (ש"ע אור"ח ס' רב ס"א)] אינו נאסר במגע גוי או חילוני (ש"ע יו"ד ס' קכב ס"ד, הליכות עולם ח"י עמ' קמב ס"ה, ב"ח ס"ז ב"ב ס"ו)

ח. קוניאק, ברנדי וערק אע"פ שנעשו מיין כשר, אינם נאסרים במגע גוי או חילוני מחלל שבת (עיי' ש"ע יו"ד ס' קכב ס"ד, אור שרה פ' ב"ב עמ' 249 ס"ה, ש"ע המקוול עיני יצחק אור"ח ס' קמז ס"ט, הכית היהודי ח"ט

סי' כ"א ס"ז) [מ"מ אין לקנותם ללא הכשר והשגחה] הטעם להיתר: יין שנשתנה טעמו אינו נאסר במגע גוי (ס' ט). מחלל שבת ברבים ששתה יין מכוס, אסור לשתות את היין הנותר בכוס כיוון שנגיעת פיו אוסרת את היין ולכן יש להיזהר בשמחות כגון: ברית מילה או שבע ברכות, קידוש וכי"ב שלא לשתות מהנותר בכוס [ששתה מחלל שבת ברבים] (הבית היהודי ח"ט ס"ד, הכשרות פ"ט ס"ס).
י. יין מבושל- יין שהרתיחו אותו, מותר במגע של גוי או חילוני מחלל שבת ואינו נאסר (סו"ע ס' כג ס"ג) רתיחה האמורה היא עד שיגיע היין לרתיחה ויבעבע וישאיר אותו ברתיחתו מס' שניות ואז יכבה את האש (ילקו"י שבת ח"א ס' רעב ס"ז).

יא. בחתונה, אם החתן והכלה הם מחללי שבת ברבים, יש להקפיד לברך על יין מבושל, ולכן מסדר קידושין ההולך לסדר חופה אצל חילונים, טוב שיקח עימו יין מבושל, ואם לא השיג יין מבושל ונותן לחתן ולכלה לטעום מהכוס [של האירוסין] יביאו לו כוס יין אחרת לברכות הנישואין (7 ברכות) [שהרי בהליך החופה באותה כוס שעשו עליה ברכת האירוסין מוסיפים יין ועושים עליה את ברכות הנישואין] מאחר ומה שטעמו מהיין הנשאר בכוס נעשה יין נסך ואף שמוסיפים עליה יין כשר הכל נעשה נסך ולכן רצוי שבאופן זה יביאו כוס יין שניה ויברך עליה ברכות הנישואין [ויסבירו להם כדי להניח את דעתם שלכתחילה צריך כוס אחרת לשבע ברכות] (ילקו"י שו"ע שםחות פ"י ס"ב).

יב. נהגו להקל לתת לחתן ולכלה שמחללים שבת ברבים לשתות מכוס היין [ואת ברכות הנישואין יעשו על כוס אחרת חדשה] ואין לחוש בזה משום מה שנותן לחתן בידיים לשתות יין נסך [שהרי היין מתנסך עם שתית החתן את היין] (ילקו"י פס ס"ג).

יג. יש להיזהר כשנמצא במסעדה או חתונה שלא לתת לאדם חילוני שמחלל שבת כגון: מלצר או קרוב משפחה וכי"ב למזוג לו יין לכוס, אלא הוא יפתח את הבקבוק בעצמו וימזוג לעצמו (הבית היהודי ח"ט ס' כב ס"ה, כשרות המזון המעשי לגר"י רבינוביץ עמ' 71, אור שרה ס' בלק עמ' 248 ס"א).
אמנם מותר לבקש מהמלצר החילוני לפתוח בקבוק חדש [פקק שעם] לעיניו (בלא למזוג) ואין היין נאסר בפתיחת הבקבוק (הכשרות פ"ט ס"ק קלג) אלא אם כן המלצר שכשך את הבקבוק אחרי הפתיחה בחוזקה (עיין שו"ע יו"ד ס' קכ"ד ס"א) אבל תנודות קלות אינן נחשבות (בא"ח בלק ס"א)
וכן יש להזהר כשהולכים לשתות בפינת "הבר" של החתונה משקה חריף ובו מוזג [יוצק] המלצר למבקשים שתיה כרצונם ורוצה לשתות יין, יבקש מהמלצר בקבוק חדש ויפתח וימזוג לעצמו (ד.ע. ע"פ הג"ל). החתן כשמזמין את האולם יודא ש"ברמן" לא יהיה מחלל שבת.

יד. יש להתיר לשתות יינות סגורים חדשים באולמות של שמחות, אע"פ שיש אולמות שמעריבים יינות שנשארים מסעודות קודמות וסוגרים שוב עם פקק כמו בקבוק חדש והמלצרים מחללי שבת ברבים שעושים ערבוב בפועל [ע"פ הוראות מנהליהם] ויש כאן חשש של יין נסך, אין לחשוש לזה ומותר לשתות מהיינות הסגורים באולמות של שמחות (סו"ע שבת הלוי לגר"ש וזנר ח"ב ס' נז, שו"ת משנה הלכות לגר"מ קליין ח"ה ס' קה, שו"ת איז אליעזר ח"ב ס' נז, הכשרות פ"ט ס"ס, בית היהודי ס' כב ס"ה, שו"ת יפה נוף לגר"י פנחס ס' לו) הטעמים להיתר: ספק אם בכלל עירבו יין, ואם עירבו מי אמר שמחללי שבת ברבים ערבו, ואפילו אם כן הרי כשערבו לא נגעו ביין עצמו, ובספק נגיעה לא אוסרים את היין (ס'ס).
אמנם אשרי אדם שאינו סומך לשתות יין באולמות אלא רק במקום שכשרות היין למהדרין היא ברורה ללא פקפוק (שו"ת שבת הלוי ס'ס) [גם כשיש 2 כיסויים ליין יכול להיות שזה כיסוי מוחלף, מ"מ ניתן לזהות זאת כי על הכיסויים האורייגנלים של חברת היין מופיע שם היקב מה שאין כן בכיסויים המוחלפים] (בהתיעצות עם משגיח כשרות שנמצא שנים רבות בתחום)

טו. לגבי יין מפוסטר האם דינו כמבושל [שאם דינו כמבושל אינו נאסר במגע של גוי או יהודי חילוני]?
*יש פוסקים שסוברים שאין דינו כמבושל (הגאון רבי שלמה אויערבך זצוק"ל [שו"ת מנחת שלמה ח"א ס' כה) הגאון רבי שלום אלישיב זצוק"ל (בקובץ תשובות ס' עה-עו) הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל [שו"ת אור ליון ח"ב פ"כ עמ' קסג בהערות] הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א [שו"ע המקולל עיני יצחק ח"ד יו"ד ס' קמז ס"ד] הגאון ישראל פסח פיינהדלר [שו"ת אבני יספה ח' ס' קנ כ"ה ויש]

*ויש פוסקים שסוברים שדינו כמבושל (הגאון רבי יצחק יעקב וייס[שו"ת מנחת יצחק ח"ז ס' סא] הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל [שו"ת אגרות משה יו"ד ח"ג ס' לא ע"פ מה שביארו דעתו ס' כשרות לגר"י פוקס פ"ט ס"ק קנא והלכות עולם לגר"ע יוסף ח"ז עמ' קג) והגאון משה שטרנבוך [בשו"ת תשובות והנהגות ח"ב ס' תא] סובר שהמקל במפוסטר במחלל בשבת יש לו על מה לסמוך.

להלכה מר"ן הרשל"צ עובדיה יוסף פוסק להחמיר לכתחילה שאין דין מפוסטר כמבושל ממילא יש להיזהר ממגע של גוי או ישראל מומר וכו' ביין זה ובדיעבד כשנגעו אלה ביין אין לאסור את היין המפוסטר כיון נסך כיוון שהתורה חסה על ממנום של ישראל (הערות על ספר נשמת אברהם לגר"א סופר אברהם ח"ב עמ' רל, שו"ת יבי"א לגר"ע יוסף ח"ה חיו"ד ס' טו, שו"ת יבי"א ח"ט אור"ח ס' קח ס"ק קלד, הלכות עולם ח"ז עמ' קמו-קנה, אור שרה כדעת הרש"ל פ' בלק ס"א).

[יש לבדוק על הבקבוק אם רשום מפוסטר ואם לא, אז הוא לא מפוסטר וכשנוגע בו גוי או חילוני נאסר!!!]

העלון לרפואת אילן רפאל גיאת בן כרמלה בתוך שאר חולי ישראל